

1888-02-06

SENDER

Johan Rohde

RECIPIENT

Emil Hannover

FACTS

Document type:

Letter

Language:

Dansk

General comment:

På det omtalte møde 6. februar blev det vedtaget, at der på den danske kunstaftdeling primært kunne optages værker, der var udført efter den skandinaviske udstilling i 1883. Alle værker der sendtes ind til den danske kunstaftdeling var underkastet censur, og censuren var ordnet pr. sektion (maleri, skulptur, arkitektur). Som suppleanter til censurkomitéen skulle vælges 5 arkitekter, 3 billedhuggere og 4 malere. Ifølge udstillingsberetningen blev Carl Bloch, Joakim Skovgaard, Frants Henningsen og Godfred Christensen valgt ind 13. marts 1888 som suppleanter for censorerne af malerisektionen, som diskuteres her. Se evt. Rasmus Christiansens brev af 7. april 1888 for hans redegørelse for valget af komitémedlemmer.

Sender's location:

København

Mentioned people:

Vilhelm Bissen

Christian Blache

Carl Carlsen

Godfred Christensen

Rasmus Christiansen

Sofie Holten

August Jerndorff

Viggo Johansen

Carl Locher

Peder Mørk Mønsted

Julius Paulsen

Joakim Skovgaard

Agnes Slott-Møller

Harald Slott-Møller

Carl Thomsen

Franz von Lenbach

Christian Zachø

Carl Frederik Aagaard

TRANSCRIPTION

Nyhavn 22.3 d. 6/2 88.

Kjære Ven! Som jeg sætter disse Ord paa Papiret er Slaget¹ alt i fuld Gang, og vore Tropper i Ilden — jeg sidder i min ensomme Hule og grubler over deres mulige Skjæbne; thi det er den interessanteste Styrkeprøve, der paa lange Tider har været holdt.

Et almindeligt Kunstnermøde — "dansk" — hvilke Minder maa det ikke vække hos Dem, som sidder dernede i Disciplinens og Punktighedens Hjem.² — Naa dennegang synes — eller jeg fristes til at sige syntes — det dog, som der skulde komme lidt mere Gang i Sagerne (imellem os sagt takket være Klikken,³ hvis Magt er frygtelig!). Kort og godt for at sætte Dem midt ind i Vrøvlet, som De dog, naar alt kommer til alt alligevel interesserer Dem en Smule for: Det gjælder om at vælge 4 Supleanter til den "nordiske" Udstillings Komité. (De véd den selvavede). Ja det er det hele, vi er nu ikke forvænte.

Klikken har opstillet :

Jul Paulsen, Carl Locher, Viggo Johansen, Gotfr. Christensen. og agiteret svært (efter danske Forhold) samtidig med at de gamle (Aagaard o.s.v.) i Stilhed har arbejdet for den anden Liste.

Desværre faar vi nu i sidste Øjeblik Underrretning om, at Partiet Jerndorph – Skovgaard har opstillet en egen Liste :

Jul Paulsen, Joachim Skovgaard, Zacho, Carl Thomsen

[2]

men er villig til et Kompromis, blandt andet gaaende ud paa at optage Johansen paa deres Liste, naar vi vilde optage Skovgaard paa vor.

Havde de blot været lidt før paa Pletten, var der end ingen Fare, vi kunde nok være kommen overens, og da der vælges af alle Udstillere, var der jo godt Haab, men de ved vore Malere har ikke stærke Hjærner, og vi frygte meget for Konfusion, hvis der i Aften skal gjøres en Frontforandring; - men lad os haabe det bedste og bede for Sejren.

Foruden den almindelige Interesse har Valget iaar nu en særlig, vi omgaas nemlig med vilde Planer om, hvis vi faar vore Kandidater ind[,] at lave en lille Revolution i

det hidtidige Udstillings arrangement; idet vi agter at forlange kollektive Udstillinger, eller hvad jeg nu skal kalde det, i hvert Fald for vort eget Vedkommende, saaledes at hele den unge eller yngste Skole (fra Jul Paulsen og ned- efter) udstiller samlet i ét fælles Lokale samtidigt med, at man selv vilde sørge for at faa Retningen tilfreds- stillende repræsenteret. Efter hvad vi har hørt skal Kyhneserne⁴ være stemt for noget lignende; og en saa lidet revolutionær Mand som Chr Blache fandt Forslaget fortræffeligt, da Christiansen forleden Dag fortalte ham det. — Saa der er dog maaske lidt Haab. —

Det er imidlertid et Forslag, der er meget mere gennem- gribende end det ved første Øjekast ser ud til, og De vil da ogsaa let kunne tænke Dem, hvilke rædselsfulde Spek- takler det naturligvis vil medføre, naar Tidspunktet kommer, [3]

da det skal afgjøres, hvem der faar Lov at være med og hvem ikke; men gid det kunde gaa igjennem; vi trænger til Riv- ninger af en alvorligere Art end hidtil, og vi trænger til at faa visse Ting slaaget fast engang for alle. —

I Haab om at Anstrængelserne krones med Held, agter Klikken saa at indvi sig til Fasteugen og dens Kampe ved forinden in pleno at overvære 18 November Karneval — og det er vort Haab, hvis ellers alt gaar vel, at modtage Absolution fra Paven i Berlin,⁵ fordi vi har betraadt dis- se fæle Haller (hvor Mønsted og Carl Carlsen er Festarran[...])

—Ja ellers er jo Kunstbladet det mærkeligste herhjemme, men det ved De vel bedre Besked med end jeg, og om dets hidtidige Historie ere vi formodentlig enige. Jeg var ved det første Nummers Modtagelse gal paa Dem og vilde have skre- vet Dem til i den Anledning; Deres lille interessante Op- sats om Lenbach⁶ gav Dem imidlertid Absolution, og nu er jeg egentlig meget fornøjet med, at det gik, som det gik, thi jeg tror ikke, der var kommen saa megen Fart i Redak- tionen, hvis ikke Startningen havde været saa uheldig.

—Hvad mig selv angaar, ja saa er det kun sløjt, kjære Ven. "Tornøe" sagde en gammel Bekjendt til mig forleden, da han havde set et af mine Arbejder —: Er De af imellem dem, der paa Grund af min Hemmelighedsfuldhed venter Overraskel[-] ser, saa bliver det i hvert Fald næppe af de glædelige;

det er ligesaa godt jeg engang siger det, da jeg er bleven meget ilde berørt af Udtalelser fra anden Side; naar jeg har ønsket at arbejde i Stilhed, har det sin Grund i, at jeg

[4]

føler mig saa frygteligt trykket af mit Arbejde og saa godt ser dets grænseløse Ubetydelighed især imellem alle mine flinke Kammerater. Men det vilde berøre mig dobbelt ubehageligt, hvis man troede om mig; at jeg gik om med store Tanker om det.

Det er ellers Forhold jeg nødt til at røre ved, men jeg er nødt til det for at undgaa Misforstaaelser, som jeg har været Gjenstand for her[-] hjemme. —

Jeg skal hilse Dem fra Christiansen ; det er et sjældent brat Menneske, som jeg sætter megen Pris paa, men han er næsten for god for denne Verden; alt hvad Vennerne gjør ser han nu igjennem rosenfarvet Glas, og det er meget kjedeligt — baade for Vennerne og for ham selv; han lader sig alt for let tilfredsstille af andre — og sluttelig ogsaa af sig selv. — Han har malet et dygtigt og smukt Billede — den forlorne Søn imellem Svinene⁷ — men med de Evner han har, burde han være kommet et langt Stykke videre; han er kommen legende til Resultatet, som derfor heller ikke tilfredsstiller mig; der er noget altfor almindeligt udbredt over det; man savner lidt "Højtryk"; men som sagt der er meget dygtigt i det og ogsaa et friere malerisk Foredrag end i hans noget tørre store Soldaterbillede fra i Sommer⁸. — Ja jeg vil standse her for at faa Plads til at meddele Dem Resultatet efter Mødets Slutning.

Lev foreløbig vel og hils Deres Kone

De er en lykkelig Mand.

Deres Johan Rohde.

Efterskrift.

Resultatet var over Forventning. Alle er enige om at "Partiet" dennegang opnaaede med velgjørende Sikkerhed og stor Majoritet — skjønt der var stor Tilslutning — over 200 — alle de unges Forslag gik igjennem, det vigtigste var ophævelsen af u.C. (for den nordiskes Vedkommende).⁹

Desværre

kom det imod Forventning ikke til Afstemning om Supleanterne. Komiteen¹⁰ overraskede med

at meddele, at Valget fandt[?] Her imellem d. 1 – 14 ved Stemmesedler

indsendte til Bestyrelsen. De gamle
i Bestyrelsen har frygtet en Overrumpling.
[Øverst i blyant med Emil Hannovers(?) hånd:
"Klikken
Politikeren
Opfattelse af egne Arbejder"]

¹ Samme aften afholdtes møde om en række bestemmelser vedrørende kunstsektionen på den nordiske udstilling. Udfaldet refereres nederst i brevet som "Efterskrift".

² Emil Hannover og hans hustru opholdt sig på dette tidspunkt i Berlin.

³ "Klikken" må henvise til Rohde selv, Emil Hannover, Rasmus Christiansen, Harald og Agnes Slott-Møller og Sofie Holten. Klikken omtales i Emil Hannovers ungdomserindringer (Emil Hannover, Erindringer fra Barndom og Ungdom, red. H.P. Rohde (København, 1966), p. 162).

⁴ Maleren Vilhelm Kyhns elever. Af de i korrespondancen omtalte malere er det sandsynligvis landskabsmalerne Godfred Christensen, Harald Foss og Christian Zacho, der henvises til her.

⁵ Her henvises til Emil Hannover. Se Hannovers svarbrev 4. februar 1888.

⁶ Emil Hannovers artikel "Lenbachske portrætter med fototypi af Lenbachs portræt" i Kunstbladet 1888.

⁷ R. Christiansen: "Den fortabte Søn hos Svinene", 1888. Udstillet på Charlottenborg 1888 som kat. nr. 65.

⁸ R. Christiansen: "Feltartilleri i Galop. Motiv fra Bakkerne ved Aarhus", 1887. Udstillet på Charlottenborg 1888 som kat. nr. 65.

⁹ Uden censur. Vedtagelsen om, at værker på den danske kunstaftdeling ikke kunne optages på den nordiske udstilling uden censur.

¹⁰ I komitéen for kunstaftdelingen sad Vilhelm Bissen, Christian Blache, Julius Exner, Heinr. Hansen, P.S. Krøyer, Vilhelm Kyhn og Th. Stein. Heinr. Hansen var formand for komitéen.

Nyham 22. 3

S. 6 1/2 88.

alleen
Politikeren
opfattelse af egen
arbejds

Kære Ven! Som jeg sætter disse Ord paa Papsinet er Slaget
alt i fuld Gang, og vore Tropper i Tiden — jeg sidder i min
ensomme Stude og grubler over dens mulige Udfald; thi
det er den interessanteste Afgørelse, der paa lange Tider har
været holdt.

Et almindeligt Kinstuermærke — "Sansk" — hørte Minder, men
det inde vække hos Dem, som "sidder bændt i Disciplinens
og Punctlighedens Hjem". — Men den Gang synes — eller
jeg fister til at sige syntes — det dog, som der skulde
komme lidt mere Gang i Tagerne (imellem os sagt læst
var Kisten, hvis Mængde er frygtelig!). — Kom og godt
for at sætte Dem ind i Virket, som De dog,
naar alt kommer til alt alligevel interessere Dem en
Smule for: Det gjælder om at vælge 4 Suppleanter til
den "nordiske" Udstellingskomité (De vet den selvstændig).
Ja det er det hele, vi er nu ikke forvekslede.

Klassen har opstillet:

Joh. Paulsen, Carl Locks, Viggo Johansen, Gotfr. Christensen
og agter vist (efter danske Forhold) samtidig mere en
den gamle (August o. s. v.); Stiller da arbejdet for
en anden Liste.

Desuden skal vi nu: sidde Øjeblik Undersøgning om,
at Pater Jendrup — Skovgaard har opstillet en egen
Liste:

Joh. Paulsen, Joachim Skovgaard, Zachar, Carl Thomsen

men er villig til et Kompromis, blandt andet gaaende ud
paa et opslag Johansen paa den Løst, naar vi ikke op-
læg Skognast paa vor.

End de her varst list for paa Pletten, var de med ingen
Tale, vi kunde nok som kommen overens, og de der vedgik
af alle Udgifter, var de jo godt Haab, men de ved
om Møden har ikke stakt Hjærne, og vi frygt meget for
Konfusion, hvis der i Aften skal gøres en Frandsforandring;
- men lad os haabe det bedste og bedst for Sejren.

Forinden den almindelige Indsættelse har Valget idet vi en-
søelig, vi omgaaet nemlig med vilde Planer om, har vi
for om Kandidater ind at lade en lille Revolution i
det hidtidige Udvalgs arrangement; idet vi agte at
forlange kollektivt Udvalg, eller hvad jeg nu skal kalde
det, i hvert Fald for vorst yest Uethersmænd, saaledes at
helt den unge eller yngre Skole (for Jul Paulsen og ved-
ejer) indtæller samlet i et fælles Lokale samboet med,
at man selv vilde sige for at for Retningen tilfreds-
stillende repræsenteret. Efter hvad vi har hørt skal
Kjæreserne vor Stemt for meget loyale; og en saa
lidet revolutionær Mand som den Blanche fandt Forslaget
forbættelig, da Christensen forleden Dag fortalte ham det.
- Men der er dog maaske lidt Haab. -

Det er imidlertid et Forslag, der er meget mere gennem-
gribende end det ved første Øjekast ses ind til, og det vil
da ogsaa let kunne tænke Dem, hvilken værdifulde Spø-
rsmaal det naturligvis vil medføre, naar Tidspunktet kommer.

da det skal afgjøres, hvem der får Lov at være med og hvem
ikke; men giv det kindt og i god tro, vi trænger til Riv-
ninger af en alvorlig Art end hi til, og vi trænger til at få
visse Ting slået fast engang for alle. —

Jeg har en at Austrangerne kommer med Hæd, og har
Rædsel som at indse at til Fæstingens og dens Kampen ved
forinden i plens at overvære 18 November Karnival — og
det er vist Hæd, hvis ellers alt går vel, at smøge
Abolition fra Paris i Berlin, fordi vi har behandlet dis-
se Jule Hæd (hvor Mønstret af Carl Ceder og Testarrangement)

— Ja ellers er jo Kimobladet det mest elskede, men
det er det vel bedre Brevet med end jeg, og om det, hvidt
Historie er vi formodentlig enige. Jeg var nu det første
Nærmeste Mordagtes gal for Dem og betød han selv
for Dem til i sin Anledning; den lille interessante Op-
sats om Leubach gav Dem imidlertid Abolition, og nu
er jeg igenlig meget forargt over, at det gik, som det gik,
Men jeg tror ikke, der var nogen som var mig for i Redak-
tionen, hvis ikke Stærkningen havde været som uheldig.

— Hvad mig selv angår, ja saa er det kun sløjt, ligesom den
"Tornø" sagt en gammel Bekjendte til mig forleden, da han
havde set et af mine Arbejder — Er det af en eller anden
der for Grund af sin Himmeligheedsfølelse over Omskædet
er, der bliver det i hvert Fald næppe af det glædeligt;
det er ligeledes godt jeg engang siger det, da jeg er blev meget
ilsket af Abolition fra anden Side; naar jeg har
ønsket at arbejde i Tiden, har der sin Grund i, at jeg

fortælle mig om jeres dygtighed af mit Arbejde, og saa godt
se den gængsle Ulykkelighed i de indre alle mine
flinke Kammerater. Men det vilde være mig forbudt at be-
kræfte, hvis man troede om mig; at jeg gav om mit store
Takker om det.

Det er ellers formentlig i det sidste ord, men jeg er vist til det
for at indgive Min fortæller, som jeg har været Opmærksom for her
hjemme. —

Jeg skal hilse Dem meget fra Christiansen; det er et sjæl-
dant barns Minde, som jeg sætter mig for, men han
er næsten for godt for den Vidne; alt hvad Væsenet gik
der har vi i jernene rosenfarvet Glas, og det er meget dygtigt
— bærer for Væsenet og for ham selv; han lærer sig alt
for det tilfældet af andre — og sluttelig ogsaa af sig selv.

— Han har malet et dygtigt og smukt Billede — den forløbne
Søn indlem Trine — men med de Læser han har, lærer han
være kommen et langt Stykke videre; han er kommen længere
til Resultatet, som derfor heller ikke tilfældet mig; det
er meget allfor almindeligt i det end; man sner, lidt
"Højtyd"; men som sagt det er meget dygtigt i det og ogsaa
et finere materiel Forbrug end; hans meget fine store Solen
beholdt for i Sommer. — Ja jeg vil standse her for
at give Plads til at meddele Dem Resultatet af Mødets
Slutning.

Der foreligger vel af hils Dens Kone
De er en lykkelig Mand.

Efterkræft.

Den Johan Rohde.

Resultatet er over Forventning. Alle er enige om at "Pactet" om en
opbrændt med religiøsitet Likhed her og der Majestæt — skjønt de var
stor Tilstrømning. over 200 — alle de unge Forlag gik igennem, det
vijsagde var Opførelsen af U.C. (for den nordiske Velkommen). Der var
kun det i det Forventning, alle de Aften var en Satsplan. Kammeret overværet med
et meddele, at det var det indlem d. 1-14 ved at komme til den af det Bestyrelse. De gamle
og gamle var meget i Overensstemmelse.